

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen



MEDITATIE

...Niet onderscheidende het lichaam des Heeren.

1 Korinthe 11:29b

In Korinthe liep men het gevaar een gewone maaltijd te verwarren met het Heilig Avondmaal. Men waardeerde de tekenen niet recht en achtte het Lichaam van Christus niet hoog genoeg. Voor de rechte viering van het Heilig Avondmaal is onderscheidingsvermogen nodig. We moeten het heilige van het onheilige weten te onderscheiden. Dit kan alleen wanneer we zelf enigszins in aanraking zijn gekomen met de heiligheid Gods in ons leven. Als die heiligheid ons bekengemaakt wordt, worden we onze onheiligheid gewaar. God roept ons dan toe: "Zijt heilig, want ik ben heilig."

We proberen ons dan heilig te maken in eigen kracht.

Hoe meer we echter poetsen, hoe vuiler we worden. Nooit zullen we onszelf heilig kunnen maken. De Heilige Geest gaat ons onderscheidingsvermogen schenken, Hij leert ons de onheiligheid in te leven en te belijden. Hij laat ons zien dat we nooit gemeenschap kunnen oefenen met een heilig God, laat staan dat we aan Zijn tafel kunnen zitten. Het is immers een heilige tafel met een heilige Gastheer, en daar horen heilige mensen aan. Iemand die aan zijn onheiligheid is ontdekt, zal nooit vrijmoedigheid hebben om zijn handen daarnaar uit te steken. Immers de Heilige Geest heeft hem laten zien dat het brood ziet op het heilig lichaam des Heeren en de wijn op het bloed des Heeren. Dat mag hij niet aantasten met ongewassen handen, met bezoedelde lippen. Eerst moet hij zelf grondig aangepakt worden. Een profijtelijk onderscheidingsvermogen. Dat leert hem de reinigmaking buiten zichzelf te zoeken. Geen reiniging door zijn godsdienst, door zijn wetbetrachting. Er moet een uniek middel zijn om zulk een onheilige heilig te maken. Nu wordt dat unieke middel gepredikt, verkondigd, geproclameerd. Het is er,

namelijk: het bloed van Jezus Christus reinigt van alle zonden. Dat reinigen- de en heiligende bloed is noodzake- lijk en afdoende. Het wordt om niet aangeboden. O, dat is zo hoog voor een ontdekt zondaar, zo onbereikbaar. Hoe kan hij daar ooit deel aan krijgen? De Heilige Geest leert door de predi- king van het Evangelie dat het bloed van Christus werkelijk toereikend is. Immers, Christus is Zelf voor de heilig- heid Gods geplaatst. Hij heeft plaats- bekledend aan Gods recht voldaan. En nu gaat die Geest aanzetten tot ge- bed: "O, Heere, pas het bloed van Uw Zoon toch toe door de bediening des Geestes. Dat ik de belofte, vergeving van zonden, mij mag toe-eigenen door een waar geloof". Als dat gebed verhoord wordt, geeft de Geest in die nood een geloofsoog naar buiten toe. Een geloofsoog op een verhoogde Christus. Hij geeft voeten des geloofs om tot Hem de toevlucht te nemen, Hem aan te raken tot reiniging van al zijn zonden. De kracht daaruit zal zeker ervaren worden. Als dan de tafel des Heeren staat aangericht, gaat hij op een andere wijze het lichaam des Heeren onderscheiden. O, hij weet dat het alleen voor heilige mensen is. Maar hoe onheilig hij is in zichzelf, door de aanraking des geloofs is hij geheiligd in Christus. Ja, dan is het sacrament van het Heilig Avondmaal een extra bevestiging daarvan. De brutalen gaan zonder ontdekking ven eigen onheiligheid, zonder geloofs- aanraking met Christus, zonder een heilige levenswandel.

Maar zij die wel iets kennen van ont- dekkende genade en het toevlucht nemen tot Christus, worstelen erg met de vraag of ze wel mogen gaan. De Heere Zelf geeft daar door de Heilige Geest vrijmoedigheid voor.

Avondmaalsgang is een geloofsgang. De Heilige Geest geeft ons oren des geloofs, zodat wij de uitnodiging ho- ren: "De Meester is daar en Hij roept u." U heel persoonlijk. Dan volgt het geloofsgebed: "Trek mij en wij zullen

u nalopen." Hij trekt met koorden van liefde, onweerstaanbaar. De Heilige Geest geeft voeten des geloofs om te gaan. Het zal ervaren worden wat Gods Woord zegt: "Deze ontvangt zon- daars en eet met hen." Verwondering en ootmoed vervult het hart. Wie ben ik en wat is mijn huis dat ik hiertoe ge- bracht ben?

Wat zijn de eerste gangen toch pro- fijtelijk. O, ze gaan gepaard met veel strijd. De bestrijders zullen soms het zwijgen opgelegd worden. Wat zijn de werkzaamheden soms intensief. Er wordt veel werk gemaakt van de voorbereiding. Echter hoe meer de Heilige Geest ons bedeeft met het on- derscheidingsvermogen, hoe meer wij gaan zien dat we een onheilige zijn in onszelf en dat de heiligheid buiten onszelf in Christus ligt. Hij zal ons la- ten zien dat we vaak nog zo vleselijk zijn. We willen graag een rechte ge- stalte meebrengen naar de tafel, een goede voorbereidingsweek. We kun- nen echter niets meebrengen, maar dat hoeft ook niet.

Alles is aanwezig bij de Gastheer. La- ten we de heiligheid van deze dingen overwegen gemeente. Vraag of Hij u ook het rechte onderscheidingsver- mogen voor het Heilig Avondmaal wil geven.

K. Visser

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie van ds. K. Visser geplaatst over 1 Korinthe 11:29b "Niet onderscheidende het lichaam des Heeren." Van ds. A.v.d. Weerd is het nader uitgewerkte vervolg van zijn toespraak gehouden op de laatste ontmoetingsdag opgenomen. Ds. P. Roos schrijft onder de titel "Eenheid" over de verhouding tot de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt. Ds. J.M.J. Kieviet schrijft opnieuw over de preek die dr. H.F. Kohlbrugge 150 jaar geleden hield in Vianen. Ds. M.C. Tanis schrijft over 1 Tim. 5:9-16 "Weduwendienst." Ds. K. Hoefnagel schrijft in zijn vragenrubriek over zorgelijke ontwikkelingen in het kerkelijke leven.

Ambtsdragersconferentie

D.V. Zaterdag 25 november in de Krooswijkhof te Dordrecht (schuin tegenover de CGK van Dordrecht-C). aanvang 2 uur. Inleider: ds. P. Roos. Onderwerp: *Christelijk Gereformeerd vandaag*. Ds. Roos wil moeilijkheden, zorgen, dus de probleemvelden aanwijzen die ons kerkelijk leven bedreigen en zo de diagnose stellen, en daarnaast ook positief aangeven wat er gebeuren moet, dus therapie aan-

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.
Fax: 084-2220131.
Email: pand@solcon.nl
Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 8,50 per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar.
Advertenties € 0,37 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

wijzen. Er is veel gaande in ons kerkelijk leven. Het is dan ok van groot belang dat we als ambtsdragers met elkaar van gedachten wisselen en elkaar toerusten. Laten we onze plaats niet leeg laten maar getrouw opkomen naar deze ambtsdragersconferentie en bovenal bidden dat de Heere Zich ontferme over onze kerken.

Ds. M. Vlietstra

Langzaam mag er lichte verbetering komen in de lichamelijke omstandig-

heden. We leven met ds. Vlietstra en zijn vrouw mee en wensen hen van harte Gods zegen toe.

Verschijning volgend nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 30 november verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 23 november. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

DR. H.F. KOHLBRUGGE OP DE KANSEL VAN VIANEN, 150 JAAR GELEDEN (6)

Het tweede punt in zijn preek over Genesis 3 noemt Kohlbrugge "Gods opzoekende liefde." Hij spreekt hierover naar aanleiding van de verzen 8 t/m 10. Adam en zijn vrouw verbergen zich voor de Heere tussen het struikgewas in de hof. Maar de Heere zoekt hen op en roept hen: "Waar zijt gij?"

voornemen tot zaligheid

Het valt Kohlbrugge op dat de Heere zich in deze hoofdstukken aan het begin van Genesis telkens laat noemen met de naam "God de Heere." Het is voor hem een sterk accent op de eeuwige raad van God en op Zijn voorzienigheid waarmee Hij Zijn raadsplan in de tijd uitvoert. Tegelijkertijd is het een krachtige aanduiding van Zijn eeuwige vrijmachtig voornemen van de verkiezing tot zaligheid, niet alleen aangaande het eerste mensenpaar, maar ook van al degenen die zalig zullen worden. Tenslotte leest Kohlbrugge in deze naam van God de Heere een openbaring van Zijn raad aangaande de hele weg tot de zaligheid en de verheerlijking van al Gods deugden en volmaaktheden die in Zijn naam verborgen zijn. Immers, Gods raad zal bestaan en Hij zal al Zijn welbehagen doen.

Opmerkelijk, al bij de eerste openbaring van Gods genade aan het gevallen mensengeslacht, hoort Kohlbrugge iets weerklinken van de eeuwige raad tot de zaligheid, ofwel het besluit van de verkiezing. Het lijdt geen enkele twijfel: Kohlbrugge was een prediker van de eenzijdige en alles-en-allen-vóórkommende genade van God. Niet het zoeken door de mens was het eerste, maar Gods zoeken van de mens. Dat gaat aan alles vooraf. Dat is al van eeuwigheid. Let er eens op hoe Kohlbrugge hier spreekt: "Zijn eeuwig, vrijmachtig voornemen der verkiezing

tot zaligheid." Hier is elk woord een zaak. Het is een *éewig* voornemen; dat wijst op de vastheid ervan. Het is een *vrijmachtig* voornemen; dat wijst ons op Zijn onafhankelijkheid van mensen. God is God! Het is een voornemen der *verkiezing*; dat wijst op het onderscheid dat Hij maakt. Waar dat van nature niet is. Het is een voornemen, gericht op de *zàligheid*. Dat wijst op het grote goed waarin de Heere door genade doet delen.

Trouwens, Gods eeuwige raad betreft niet alleen Zijn verkiezing van hen die zalig zullen worden. Maar die raad strekt zich uit tot de hele weg der zaligheid. Niet alleen het plaatsen op die weg is van Hem, maar ook de bewaring op die weg. Heel de weg van Gods kinderen ligt al verankerd in het ontfermende voornemen van de eeuwige God. Hij is immers de Heere van het welbehagen. Dat mag tot troost zijn als die weg door diepten en duisternissen gaat. In zijn preek over Psalm 45: 14-16 geeft Kohlbrugge een korte typering van de weg der zaligheid. "Steeds 'per desperata', door het wanhopige heen - en van alles ontbloot en ontledigd. Steeds 'per contraria', door het tegenstrijdige heen. Zo ligt de weg. (...) Zo is het steeds gegaan en zo zal het blijven: zalig hij, die zichzelf en zijn weg, en wat hij is en wat hij heeft, zijn God steeds in handen stelt, en zichzelf oordeelt en aanklaagt, en bekent, dat het alles met hem gedaan is en onze kracht de Heere alleen is." Ja, dan kan het lijden, als ik besef dat ook in dezen de raad van mijn God zal bestaan.

eeuwige liefde

Kohlbrugge gaat nog even verder door op de betekenis van de naamsaanduiding van God de Heere. Wanneer Gods raad van eeuwigheid is, de raad waarin de zaligheid van zondaren

verankerd ligt, dan is ook Zijn liefde van eeuwigheid. Hij zegt het in deze preek ook met zoveel woorden. "Zo staat het met Gods opzoekende liefde. Hij is de eerste, steeds de eerste. Anders komt Adam nooit tot Hem, maar blijft liever voor eeuwig liggen in dikke duisternis, ver, zo ver mogelijk verwijderd van Hem, die hem alleen zalig kan maken" [38]. In dat verband vertelt hij een anekdote. Eens was er een vrouw die de opkomst van de zon wilde vóór zijn. Maar hoe vaak zij het ook probeerde en hoe vroeg ze ook opstond, telkens als ze in de deuropening kwam, was de zon er al. "Altijd de eerste", was het dat zij verbaasd uitriep.

Welnu, zegt Kohlbrugge, zo is de liefde van de Heere altijd de eerste. Ze gaat aan alles vooraf. Mijn liefde tot Hem is er slechts de vrucht van. Elke genadeweldaad komt uit die bron voort. Ik heb deze kostelijke waarheid nooit en nergens zo aangrijpend getekend gezien, als in Kohlbrugge's preek die hij in 1862 hield in de Theodorikerkerk in Bazel. Hij logeerde toen enkele weken bij zijn schoonzoon dr. Eduard Böhl, docent aan de universiteit aldaar, die met zijn dochter Anna was getrouwd. Kohlbrugge preekte bij die gelegenheid over Johannes 1: 44: over de Heere Jezus, Philippus en Nathanaël.

Ik lees aan het begin van die preek over de liefde van God. "God is liefde. Niet eerst dan wanneer wij Hem liefhebben. Niet eerst dan wanneer wij ons tot Hem bekeerd hebben. Niet eerst dan wanneer wij van de zonde niet meer willen weten. Maar voordat wij dit daglicht aanschouwen. Voordat wij geboren werden. Voordat wij goed of kwaad konden bedenken, uitdenken en doen konden.

Voordat Adams zonde ons werd toegerekend en wij ons als Adams kinderen, als in hem gevallen en geheel verdorvenen, openbaarden. Zijn liefde gaat vooraf aan onze afval van Hem, aan onze verdorven aard. Zij gaat vooraf aan onze zonde, misdaad en ongerechtigheid. Zodat het niet is: eerst zonde, dan bekering en dan de liefde Gods. Maar: eerst de liefde Gods, dan onze zonde en misdaad, onze haat en onze vijandschap. En de liefde Gods die er was eer wij er waren, eerder dan mijn zonde, is in ons leven de eerste, zodat zij zonde en misdaad, haat en vijandschap opheft, zodat zij alles bedekt, en spreekt: Ik heb u lief gehad met eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken uit loutere goedheid.

Dat is Zijn liefde, dat Hij Zich reeds

tevorens met ons verzoent en ons met Zich. En op grond van deze verzoening en door de kracht daarvan, komt Hij telkens tot ons, en zegt Hij tot ons, toen wij nog in ons bloed lagen: Gij zult leven!"

ernstig en verheven

Zo komt de Heere in de hof tot de eerste mensen. En zo komt Hij nog steeds als Hij zondaren opzoekt. Hoe gaat het er eigenlijk aan toe in dat komen?, zo vraagt Kohlbrugge in zijn predikatie over Genesis 3. In zijn antwoord neemt hij het uitgangspunt in Gods zoeken van Adam en Eva. De Heere handelt nu niet anders dan toen, zo is dus de gedachte van Kohlbrugge. De stem van de Heere klinkt niet anders dan zo, "gij uitverkorenen, die dood zijt in zonden en misdaden!" Zijn stem klinkt al uit de verte. Ze is niet voor een ander bestemd, maar voor u! De Heere werkt door Zijn Geest heel persoonlijk. Die stem klinkt in uw geweten, in de innerlijkheid van het hart, in het inwendige van de ziel. Die stem grijpt u met kracht aan. Wat is het gevolg? "... een sidderen en beven door heel uw gebeente" en een "besef dat ge onder de doden ligt."

Kohlbrugge wijst er nog op: niet alleen is de stem van de Heere ernstig, verheven, onkreukbaar, majesteitelijk... Maar tegelijkertijd zijn de oren van de mens wiens geweten verschrikt en bang is, scherp. Hij is gespitst op alles wat hij te horen en te zien krijgt. Ondertussen heeft de komst van de Heere "iets verpletterends in zich", maar – o wonder! – hij doodt niet! De Heere weet waar Hij op aan werkt. "Dan is het Zijn tijd, als de mens over wie Hij Zich ontfermt, vanwege de verschrikking van de nacht op het punt gekomen is om te wanhopen of zichzelf te verharderen. Maar ook dan nog moet God de Heere Zelf hem uit zijn diepe schuilhoek halen, ja hem eruit – en zo tot Zich trekken" [39].

WEDUWENDIENST

1 Tim. 5:9-16

In de verzen 3- 7 van 1 Timotheüs heeft Paulus gewezen op de weduwenzorg. In de verzen 9 en 10 heeft hij het opnieuw over de weduwen. Maar hij wijst op een speciale groep: weduwen van 60 jaar en ouder. Zij kunnen een bepaalde functie gaan vervullen in de gemeente. In die tijd kwam dat voor. De weduwen in dienstverband werden diaconessen genoemd. Zij deden het werk van een diacones. In

Wie is eigenlijk het voorwerp van deze goddelijke ontferming? Is het een mens die hartelijk verlangt om zich aan de Heere toe te vertrouwen? Is het soms iemand die al lang bereid is om door genade zalig te worden? Betreft het een schepsel dat zich zomaar gewonnen geeft? Welnee, die mens is nog steeds op de vlucht. Weg, bij God vandaan. Want Hij is heilig en ik ben onheilig. Wie kan bestaan voor Zijn geduchte majesteit? Ik durf Hem zomaar niet onder de ogen te komen. Daarom, zo is de gedachte, "laát mij in het dichte struikgewas van de hof; laát mij in mijn nacht, liever dan dat ik, zoals ik nu ben, onder Gods ogen en aan het daglicht kom." Zo is de mens. Ook de ontdekte mens. Hij is en blijft een hoogmoedig en vijandig mensenkind. "Liever voor altijd verborgen blijven dan openbaar komen met zijn goddeloosheid!" [39]. Is het in het gezin en op school soms anders? Als een ondeugend kind betrapt is... Alles liever dan moeder of de meester onder ogen te komen.

Ach, zo slaakt Kohlbrugge zijn verzuchting, de mens heeft er geen begrip van wat het is om zalig te worden. Het enige wat we willen weten, is onszelf te handhaven en onszelf te behouden. En dan – heel schrijnend scherp: "dat behoud wil men liever zoeken in zijn schuilhoek, liever zoeken in zijn hel, dan dat men, zoals men is (!), voor Zijn Rechter en enige Behouder zou willen verschijnen..." [40]. In dat opzicht zijn we allemaal kinderen van Adam.

Maar wat een wonder. Het grootste wonder! De Heere gaat niet in mijn pogen mee. Hij houdt de onwillige mens staande. Hij roept en Hij maakt gewillig. Want Hij laat niet varen wat Zijn hand begon...

J.M.J. Kieviet

de kanttekening van de Statenvertaling lezen we als toelichting op vers 9: weduwen van 60 jaar werden gekozen tot het ambt van diacones en gingen de gemeente dienen onder zieke, vreemde en arme lieden en voorzagen in alle nood. Nu mag uit deze situatie niet de conclusie getrokken worden dat we mogen komen tot vrouwelijke diakenen die behoren tot de kerkenraad en meewerken met de kerken-

raad. Van betekenis is wat Calvijn geschreven heeft in zijn Institutie boek 4.3.9 over diakenen. Als het gaat over diakenen spreekt hij van twee graden in het openbare ambt der kerk. Er zijn diakenen die de aalmoezen beheren, het waren de uitdelers zoals we lezen in Romeinen 12.

Dit werd gedaan door mannen. Vrouwen deden barmhartigheid zoals in Romeinen 12:8 staat. Zij verzorgden de armen en de zieken. Wat nu Paulus schrijft in 1 Tim. 5:9 wijst ook op vrouwendienst. Calvijn voegt eraan toe: de vrouwen konden geen enkele ander openbaar ambt waarnemen dan dat ze zichzelf gaven tot het dienen der armen. Twee soorten diakenen zijn er dus geweest namelijk zij die de zaken der armen bestuurden en zij die de armen verzorgden. Naar het oordeel van Calvijn ligt het bestuurlijke in handen van de mannen zelf. De vrouw wordt geroepen tot praktische verzorging van armen en zieken.

Daar sociale zorg broodnodig was en het door de Heere was geboden mocht de dienst der barmhartigheid geen bijzaak zijn.

Paulus zegt dat vrouwen van 60 jaar en ouder konden ingeschakeld worden om sociaal werk te doen in de gemeente. Zij moesten op een lijst ingeschreven worden. Zo'n lijst moet in de eerste gemeente bestaan hebben. Er moet een weduwenlijst geweest zijn. De betekenis en het doel moeten voldoende bekend geweest zijn zodat Paulus het niet nodig geacht heeft om enige toelichting te geven. Hij heeft het dus over een lijst van namen van weduwen en het te verrichten dienstwerk. Dit werk lag op het terrein van de vrouw. Immers haar geaardheid, gezindheid en inzet sprak daarin. Een scheppingsgave van de Heere.

Nu diende er wel geselecteerd te worden als het gaat over weduwen. Niet elke weduwe kon in aanmerking komen. Zoals Paulus in hoofdstuk 3 voor de functies van ouderling en diaken de voorwaarden noemde waaraan zij moesten voldoen, zo noemt hij nu de voorwaarden voor de functie van de weduwen. Zij dienden aan bepaalde eisen te voldoen. Zij moet getrouwd geweest zijn en de vrouw van één man. Paulus bedoelt niet dat een tweede huwelijk uitgesloten is, maar alleen na het overlijden van de eerste man kan men diakones worden. Paulus wil benadrukken dat de vrouw bekend diende te staan om haar huwelijkstrouw. In vers 10 worden een vijftal eisen gesteld waaraan zij moest voldoen. De buitenwacht moest haar roemen om haar goede werken. Zij moet kinderen opgevoed hebben, op

de juiste wijze grootgebracht hebben. Haar contacten, haar ervaringen met jongeren kunnen van grote betekenis zijn in de samenleving. Gastvrijheid mag haar niet vreemd zijn. Zij moet bereid zijn de voeten van de heiligen te wassen. We weten dat de voetwassing in de Schrift regelmatig voorkomt. De Heere Christus ging er zelfs toe over. Zijn doel, Zijn bedoeling, is ons bekend. Nu behoeft het niet letterlijk gedaan te worden, maar de voetwassing is voor ons een aanwijzing om steeds bereid te zijn om te helpen en zelfs het minste werk te doen. De armsten en de berooiden mogen niet gepasseerd worden.

Dienstbetoon dichtbij en veraf, in woord en daad. Zo diende de levenshouding van de weduwe alom bekend te zijn. Dienende liefde mag haar niet vreemd zijn. Daar de kerkenraad bijzonder acht dient te geven op de gemeente mag bezinning op en handelen naar wat Paulus schrijft in 1 Tim. 5:9 en 10 niet ontbreken. Het pastorale veld is breed en christenweduwen met een goed getuigenis moeten aangespoord worden tot dienstbetoon, begeleid tot het werk en bijgestaan in het werk. Wat kan er toch veel werk het gemeentelijke leven ten goede komen.

Maar nu wordt door Paulus nog een andere zaak aangesneden.

In vers 11 staat: maar neem de jonge weduwe niet aan; want als zij weelderig geworden zijn tegen Christus, zo willen zij huwelijken. Jonge weduwen moeten niet in vaste dienst van de gemeente genomen worden. We kunnen aannemen dat het in Efeze voorkwam dat jonge weduwen die hun man hadden verloren in dienstverband in de gemeente gingen werken. Een plechtige belofte van toewijding aan Christus en Zijn zaak werd afgelegd. Men wilde het verdere leven besteden in de dienst van de Heere. Dit op zich heeft niets te maken met de celibaatgedachte.

Het celibaat wijst er op om daardoor heiliger te kunnen leven. Nu kwam het voor dat de belofte van trouw verbroken werd. Men leerde een man kennen en wilde gaan trouwen. Men ging er toe over. Men werd hierop aangekeken. Men werd besproken. Men kwam onder het oordeel van de trouweloosheid te vallen, vers 12. Dit oordeel spreekt niet van de totale verwerping van 's Heeren zijde, maar er dient gedacht te worden aan het afkeurend oordelen van de Heere over deze bepaalde zonde. Want de belofte werd afgelegd in de tegenwoordigheid van de Heere met het 'ja-woord' aan Hem. Denken wij aan ons ja-woord of

zelfs ja-woorden? Is er gebed voor? In verband met voorkomende gevallen heeft Paulus het over het volgende: het gevaar is groot dat jonge weduwen uithuizig kunnen worden door al het werk in de gemeente, door de vele bezoeken.

Hun eigen gezinsleven kan eronder gaan lijden. Bijzonder daar zij naast moeder ook vader moet zijn.

Het is ook niet uitgesloten dat het contact buitenshuis veel gezelliger is dan binnenshuis. Eigen huishouden gaat er onder lijden. Ze kunnen zelfs tot de babbelaars, roddelaars, gaan behoren. Men zou kunnen zeggen dat de jonge weduwen bij Paulus niet hoog staan aangeschreven. Maar zo mag men zijn waarschuwingen niet zien. Hij wil juist bewaren voor nalatigheid, hij wil niet dat kinderen veel zullen missen. Ze zijn immers halve wezen. Zij hebben extra liefde en bijstand nodig. Elke leeftijd vraagt zijn eigen zorg. Elk kind is niet aan de ander gelijk. Vandaag mag wel meer gesproken worden over de taak in het gezin.

Een moeder mag niet uithuizig zijn. Het mag zeker niet in het gezin van een ambtsdrager voorkomen. Dat gezin heeft immers een voorbeeldfunctie. Moet er door trieste omstandigheden buitenshuis gewerkt worden, dan moet de diaconie attent zijn. Niets mag gebeuren ten koste van. In vers 15 zegt Paulus: als jonge weduwen gelegenheid krijgen om weer te trouwen, dan moeten zij dit doen. Maar de door de Heere gestelde eisen mogen niet voorbijgezien worden of nagelaten worden. Is de weg van de Heere anders, dan wil de Heere zorgen en zegenen.

In vers 16 wordt er door Paulus op gewezen hoezeer de christelijke gemeente zich van haar verplichtingen tegenover haar behoeftigen bewust moet zijn. Maar ook dat elk lid een eigen roeping heeft. Dienstbetoon en dienstverlening mogen niet ontbreken, ze moeten blijven, zonder aanzien van de persoon.

Hierdoor blijft eigen leven niet ongezegend en het maakt stil als de Heere op de grote dag zal zeggen: voor zoveel gij dit aan een noodduftige gedaan hebt, zo hebt gij dit Mij gedaan.

M.C. Tanis

In dit tweede artikel wil ik nader ingaan op onze verhouding tot de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt.

Ik heb enige geluiden verzameld die klonken op de laatste GS van de GKV, gehouden in Amersfoort in het jaar 2005. Het is interessant en ook schokkend om kennis te nemen van de verschillende uitspraken en besluiten die daar gevallen zijn.

Ik geef puntsgewijs enkele zaken aan u door en ik leg ze u tegelijk ook voor.

independentisme

Mijn verwondering werd allereerst gewekt door het feit, dat ter Synode heel veel werd gezegd over het independentisme. U kent dit begrip nu allemaal wel. Er is in ons blad al meermalen over geschreven, laatstelijk door ds. Den Butter, die daarop nader werd bevraagd in de Wekker. Misschien is het goed dat Prof. Van 't Spijker en ook ds. Schenau zich nader verdiepen in de folianten van deze Synode. Er werd daar klip en klaar het pleit gevoerd voor independentisme! Blijkbaar is het independentisme een breed levende beweging binnen de kerken, links en rechts. Op de Vrijgemaakte Synode pleitte men er voor om zodoende aan de plaatselijke begeerte naar kerkelijk samengaan ruimte te kunnen bieden, ook al zijn de landelijke deputaten nog niet zo ver. Ter Synode werd geconstateerd: "Verder lijkt het er op dat de plaatselijke kerk voorrang krijgt boven het kerkverband, niet als incident, maar als regel". Voor het eertijds zo strakke hoogkerkelijke denken van de Vrijgemaakten een opmerkelijk geluid.

De Synode gaf nieuwe kaders aan voor de samsprekingen tussen beide kerken. Als ik mij niet vergis ligt het nieuwe vooral daarin dat er plaatselijk meer ruimte wordt gegeven, ook al is men landelijk nog niet zo ver.

Independentisme! Voor lezers die dit begrip niet kunnen thuisbrengen: Independentisme gaat uit van de absolute zelfbeschikking van de plaatselijke kerk; de banden met het kerkverband worden losser en komen op de tweede plaats.

Dit independentisme heeft blijkbaar bij de Vrijgemaakten ook nog te maken met een andere achtergrond, namelijk met de verhouding tot de Nederlands Gereformeerde Kerken (NGK). Citaat: "Concreet komen er twee nieuwe regelingen: een voor de CGK, waarmee we landelijke overeenstemming hebben, en een voor kerken zonder die

landelijke overeenstemming. Daaronder kunnen naast de NGK bijvoorbeeld ook kerken van Gereformeerde Bond signatuur en gemeenten die zich niet kunnen vinden binnen de PKN vallen".

Natuurlijk kleven daar bezwaren aan en dat wordt wel aanvoeld ook. Men beseft dat onze kerken in landelijk verband de contacten met de NGK hebben verbroken en dus staat een groei van de GKV naar de NGK de goede verhouding met onze kerken in de weg.

Men stelt zich op dit punt ook heel flexibel en open op: "Dat betekent voor deputaten ook dat wanneer er contacten zijn, je die niet meteen af moet breken als er iets is wat je zelf daarmee niet in overeenstemming vindt. Denk aan vrouwelijke ambtsdragers, aan kerken uit andere verbanden dan de NGK, enz. Dat is niet op voorhand een breekpunt, maar wordt automatisch een bespreekpunt. Leer de ander eerst kennen, voordat je gesprekken afbreekt. Kijk ook naar de missionaire spits die in dit soort contacten naar voren treedt. Je kunt zeggen: kom ga met ons en doe als wij, je kunt ook in bepaalde situaties je afvragen: hoe kunnen we deze gemeente dienen, in deze concrete, geïsoleerde positie". Het is goed te bedenken dat deze vrije geluiden leven binnen de GKV.

De Synode wil dus de weg naar de NGK openhouden. Men vindt allerlei heikele onderwerpen nu geen breekpunt, maar een bespreekpunt.

Is dat een goede lijn? Stel u voor dat een jongen uit een van onze gemeenten omgang krijgt met een meisje uit een heel ander kerkelijk milieu, waar men anders denkt over wezenlijke punten. Er zijn twee mogelijkheden: U kunt als ouders tegen uw zoon zeggen dat hij maar beter niet kan beginnen aan een toenadering, omdat dat risico's in zich bergt, juist doordat zij beiden dan naar elkaar toegroeien. U kunt ook zeggen dat hij moet gaan spreken en praten met haar, want het zal toch wel zo zijn dat het meisje haar standpunten bijstelt. Of Gods Woord deze lijn aangeeft? Ik lees het eigenlijk nergens in de Bijbel. Er staan juist waarschuwendende woorden tegen allerlei compromisachtige pogingen.

Hoe zien de Vrijgemaakten dat zelf? "In onze kerken is veel in beweging. Dynamiek van de Geest! Maar dat niet alleen. Er is ook het heen en weer van allerlei wind van leer. Sinds onze vorige synode zijn wij veel broeders

en zusters kwijtgeraakt. De een vond bij ons te weinig beleving en enthousiasme, de ander te weinig overtuiging en gehoorzaamheid".

Er leeft dus binnen de GKV openheid naar alle kanten. Men heeft geen grote moeite met het aanvaarden van het federatieve groeimodel, want dat is bij hen al gebeurd! Onze kerken hebben dat nog niet gedaan, maar de wens leeft bij velen.

oetmoed

Nu zou men kunnen denken dat ik vanuit de hoogte neerkijk op de Vrijgemaakte kerken. Ik kreeg daarover ook een reactie van een broeder, die in deze richting mij aansprak. Ik kan dat begrijpen. Daarom haast ik mij om ook een ander geluid te laten horen, zodat we een completer beeld kunnen krijgen van de GKV.

Er zijn binnen de GKV ook leden die net als wij eigenlijk wel bezwaard zijn over al te nauwe banden tussen die kerken en de onze. Dat heeft dan te maken met het toezicht op de leer. Er leven ook diverse bezwaren tegen onze kerken!

"De (Vrijgemaakte) broeders en zusters dragen hiervoor de volgende gronden aan:

- a. de CGK tolereren Schriftkritiek, hetgeen onder meer blijkt uit het feit dat ze de opvattingen van dr. B. Loonstra niet afwijzen;
- b. de CGK kennen geperforeerde gemeentegrenzen, waardoor er voor onderlinge tucht nog maar weinig plaats is;
- c. de CGK onderhouden plaatselijk vaak nauwe kontakten met de Nederlands Gereformeerde Kerken, waardoor zij medeverantwoordelijk zijn voor de instandhouding van een kerkgemeenschap welke leervrijheid toestaat;
- d. bovengenoemde reden is er de oorzaak van dat de eenheid in de eigen gemeente opgebroken wordt".

Het is niet mijn bedoeling op de inhoud van deze bezwaren in te gaan; het gaat me er nu om dat het een vriend is die mij mijn feilen toont. In een zeker opzicht zijn dat bezwaren die wij heel goed kunnen plaatsen. Er zijn plaatselijke gemeenten waar de GKV kerkenraad niet verder wilde spreken met de onze, omdat men bij ons de leervrijheid niet duidelijk genoeg aanpakte.

Feitelijk zitten alle kerken met een probleem. Enerzijds zijn er in vrijwel alle kerken mensen die zich gewoon willen houden aan het verstaan van de Schrift, zoals dat tot nu toe altijd geweest is. Daartegenover zijn er ook

in alle kerken, die het historisch besef willen opgeven ten gunste van allerlei eigentijdse opvattingen. De CGK hebben de GKV niet zoveel te verwijten. In de variatie die de GKV hierboven hebben vertoond herkennen we onze eigen kerkelijke verdeeldheid.

Dus zouden we kunnen zeggen: Wat klagen we nog? We hebben allemaal te maken met dezelfde bonte variaties die zich overal voordoen. Vrijheid en gebondenheid leven alom en bijna overal op gespannen voet met elkaar. In een zeker optimisme zouden we kunnen zeggen dat er toch ook wel binnen de GKV gemeenten zijn die zich misschien wel verwant voelen met bijvoorbeeld de denktrant van "Bewaar het Pand"? Dat zou in een enkel geval ook best wel zo kunnen zijn? Als bij ons dezelfde kwalen leven als daar, waarom zouden we ons dan nog verzetten tegen een nauwer samengaan met deze kerken?

beslistheid

Toch wil ik hierbij enkele zaken opmerken. Het is natuurlijk nog niet zo dat beide kerken (GKV en CGK) een vrijwel gelijk beeld vertonen. Hoeveel er in beide kerken ook veranderd is, de historische wortels en de afzonderlijke geschiedenis van beide kerken zijn toch heel verschillend. Daar heeft ook ds. J.H. Velema op gewezen in zijn boek: "Wie zijn wij?" We hebben beide een fundamenteel andere kijk op het verbond, en daardoor ook op zaken als wedergeboorte en persoonlijke toe-eigening. We laten ons niet voorstaan op een bevindelijke prediking, maar toch ligt hier een wezenlijk onderscheid. Komt daar dan ook nog eens bij een vrijer denken over de geloofsleer en een brede opstelling naar kerken, waar onze Synode de deur voor dicht deed, dan komen we als kerken door een samengaan met de

GKV wel erg op de tocht te staan. Zeker hebben we in eigen huis heel veel recht te zetten, zo dat nog mogelijk is. Daarom past ons ootmoed. Niet alleen voor moderne afwijkingen, ook voor traditionele verstening en verstarring. Maar willen we het in eigen huis nog recht blijven zien, dan kunnen we er de versterking van allerlei vrijheidsgevoelens er niet bij hebben. Het is zonder hoogmoed gezegd!

Daarom kunnen we niet meedenken in het federatieve groeimodel. Want dat komt, volgens Amersfoort neer op het volgende: "Het federatief groeimodel bevat de volgende elementen:

- a. in principe ligt voor alle plaatselijke kerken de mogelijkheid open voor kanselruil met een plaatselijke kerk uit het christelijke gereformeerde kerkverband;
- b. in principe is de mogelijkheid open elkaars ongecensureerde belijden de leden toe te laten tot de viering van het avondmaal;
- c. over en weer erkennen de plaatselijke kerken elkaars tuchttoefening en laten geen leden van elkaar toe zonder wederzijds goedvinden;
- d. de plaatselijke kerken van beide kerkverbanden worden over en weer opgewekt, voor zover dit nog niet gebeurt of gebeurd is, om met elkaar in contact te treden met het doel activiteiten te ontplooiën om naar elkaar toe te groeien, waarbij het zoeken naar en het beleven van geestelijke eenheid voorop dient te gaan.

Eigenlijk willen we dat niet. Laten we dan maar samen heengroeien naar Gods Woord, naar de Belijdenis, naar de beleving van het geloof. Laten we dan allen uitspreken: Wij hebben God op het hoogst misdaan, wij zijn van 't heilspoor afgegaan... Dan hebben we elkaar heel snel gevonden.

P. Roos

had'. Die tweede is dus Johannes, die zijn eigen naam nooit vermeldt. Aanvankelijk gaan die twee gelijk op. Maar dan vertraagt Petrus zijn pas - hoe zou dat komen? - en komt Johannes als eerste bij het graf. Hij bukt in het graf, maar gaat er niet in. Hij ziet de doeken liggen, maar meer valt hem niet op.

Dan komt Petrus. Hij gaat wel in het graf. Hij ziet ook de doeken liggen, maar daarbij valt hem wel iets bijzonders op. Iets wat een vraag bij hem oproept, omdat hij het niet goed begrijpt. Mogelijk dat hij die onzekerheid aan Johannes vertelt als hij weer uit het graf is gekomen en dan gaat Johannes ook het graf in. Hij ziet hetzelfde wat Petrus gezien heeft. Maar bij hem eindigt het niet in verwondering over iets wat hij niet begrijpt. Nee, Johannes gelooft... Als Johannes deze gebeurtenis jaren later vermeldt, maakt hij de opmerking, dat ze op dat moment de Schriften nog niet kenden en er niet aan gedacht hadden dat Jezus uit de doden moest opstaan. Johannes was echter de eerste die er wat van verstond. Johannes, die ook op dat moment nog bezig was met zijn opleiding in de theologie.

Twee discipelen die gezamenlijk optrekken. Hier functioneert de band al weer. Waarom ging Johannes eigenlijk mee toen Petrus, impulsief als altijd, opstond zodra hij gehoord had wat Maria Magdalena vertelde? Was het uit voorzorg dat hij met hem meeging? Hij wist immers dat Petrus werkelijk heel diep in de put zat? Bij het graf gekomen zien ze tenslotte allebei hetzelfde, maar toch zien ze op verschillende manieren. Hoe komt dat? Is dat alleen verschil in geaardheid? Verschil in karakter en dus ook verschil in de manier van reageren op dezelfde gebeurtenissen?

In dit geval is het ook omdat beide discipelen op een verschillende manier gekeken hebben naar wat er in het graf te zien was. Dat wordt ons ineens duidelijk als we bedenken, dat ons woord voor 'zien' in dit Bijbelgedeelte de weergave is van niet minder dan drie verschillende woorden in het grieks. Johannes gebruikt inderdaad drie verschillende woorden, die alle drie een andere manier van 'zien' weergeven.

Het eerste 'zien' - dat van Johannes als hij wel in het graf kijkt, maar er niet in binnen gaat - is een vluchtig kijken. Niet meer dan ergens een blik op werpen. Doordat Johannes in de opening van het graf blijft staan staat hij zichzelf in de weg. Het licht kan van buiten niet in de grafspelonk vallen en alles is daardoor slechts vaag te onderscheiden. Het

JOHANNES -6

Tijdens de jaren waarin zij allebei onderwijst ontvingen van de Heere Jezus is er een nauwe relatie ontstaan tussen Johannes en Petrus. Verschillende keren laten ons de evangeliën zien dat die twee samen waren en met elkaar in nauw contact stonden. Aan de paasmaaltijd in de laatste nacht van Jezus' leven bijvoorbeeld. En ook toen ze allebei getuigen waren van het verhoor van de Heiland in het huis van de hogepriester Kajafas. Ondanks de opvallende karakterverschillen tussen die twee discipelen was er toch een hechte band. Dat is ook duidelijk uit een paar

gebeurtenissen uit de tijd na de opstanding van de Heere Jezus uit de dood.

Joh. 20:2-9

Er is iets aan de hand met het graf van de Heere Jezus. Dat is open. De steen die voor de opening ervan was gewenteld, is weggerold. Die boodschap heeft Maria Magdalena aan de discipelen verteld op de vroege morgen van de zondag na Jezus' dood. Een boodschap die consternatie veroorzaakte. Twee uit de kring van de discipelen gaan op onderzoek uit. Simon Petrus en de 'andere discipel, welke Jezus lief-

enige wat Johannes kan constateren is dat het graf op de doeken na leeg is. Maar het is slechts een vluchtig kijken wat hij doet.

Het tweede 'zien' is dat van Petrus, die wel het graf binnengaat en nauwkeurig rondkijkt en over alles wat hij daar ziet nadenkt. Petrus heeft bij dat nauwkeurige zien iets ontdekt wat hij niet begrijpt, maar waar zijn geest wel mee bezig blijft. Alleen, hoe goed hij ook nadenkt, hij vat het niet.

Tenslotte het derde 'zien'. Dat is het zien van Johannes als hij ook het graf binnengaat en het merkwaardige ziet wat Petrus ook ontdekt had. Maar Johannes doorziet het wel. Het dringt tot hem door wat de ligging van de grafdoeken betekent. Die doeken vertellen niet alleen dat het graf leeg is, maar ook, dat Jezus is opgestaan. Dat dringt dan tot Johannes door en ineens gaat hem het licht op over wat de Schriften over de opstanding van de Heiland gezegd hadden.

Verscheidenheid

Twee discipelen die hetzelfde zien, maar bij wie het 'zien' toch zo verschillend is. Twee discipelen, waarvan de ene gelooft en de andere zover niet komen kan. Zo zijn er verschillen tussen de een en de ander van Gods kinderen. Verschillen ook in de beleving van het heil. Verschillen ook in de trap en maat van de geestelijke kennis die de Heere aan de Zijnen schenkt.

Het zal goed zijn als met deze werkelijkheid ook rekening gehouden wordt, zowel in de prediking als in het pastoraat. Gods kinderen zijn wel allemaal schapen, maar het ene schaap is toch weer anders dan het andere schaap. Ik bedoel maar: ze worden geen kudde-dieren. Gods genade is menigvuldige genade. Gods wijsheid is een veelkleurige wijsheid. En in die veelkleurigheid verheerlijkt de Heere Zich juist. Gods kinderen moeten zichzelf dan ook niet aan elkaar afmeten. En in de prediking moeten ze ook niet allemaal over één kam worden geschoren. Ook in dit opzicht dient de verkondiging van het Woord onderscheidenlijk te zijn. En in het pastoraat geldt dit natuurlijk ook.

Het kon wel eens zijn dat ik hiermee een heikel punt aanraak. Er wordt wel eens bezwaar gemaakt tegen de zogenaamde klassificatie-methode, zoals men die aantreft bij de schrijvers uit de tijd van de Nadere Reformatie. Al die onderscheidingen die in hun prediking gemaakt worden tussen de verschillende 'klassen' gelovigen - nee, zo

moet het het zeker niet! De gemeente is immers de verbondsgemeente en die gemeente moet je niet gaan opsplitsen in allerlei sectoren. Vandaar een onge-nuanceerde prediking zonder duidelijke adressering.

Zodoende lijken sommige predikers op een eigenaar van een kledingwinkel, die adverteert met: 'Grote sortering costuums, één maat, geschikt voor iedereen'. Je zou je kunnen voorstellen dat zo'n bedrijf niet veel klanten overhoudt...

Natuurlijk dient er in de prediking onderscheid gemaakt te worden tussen hen die God dienen en hen die dat niet doen. Dat doet de Schrift immers ook. Denk bijvoorbeeld aan de wijze en dwaze maagden; de wijze en dwaze bouwster. Maar dat niet alleen. Ook dient beseft te worden dat er zowel onder de bekeerden als onder de onbekeerden ook weer een grote variëteit is. Niet iedereen is op dezelfde manier onbekeerd. En niet iedereen is even ver gevorderd in de kennis en in de genade van de Heere Jezus Christus. Zal de prediking werkelijk geestelijke leiding geven, dan dient hier rekening mee te worden gehouden. Pas dan kan er gesproken worden van pastoraat ook op de preekstoel.

Voordat we echter nog verder afdwalen keren we weer snel terug naar de relatie die er bestond tussen Petrus en Johannes.

Joh. 21:7,8

Dat Johannes eerder tot bepaalde geloofsinzichten komt dan Petrus blijkt ook uit de geschiedenis van de visvangst. Jezus is Zijn discipelen voorgegaan naar Galilea. Daar openbaart Hij Zich aan hen in die wondervolle visvangst. Niemand heeft in die vreemdeling aan de oever Hem herkend. Zelfs niet toen Hij de discipelen de raad gaf om het net aan de rechterzijde van het schip uit te werpen. Dacht niemand dan terug aan die andere keer, hier op hetzelfde meer, toen Jezus een dergelijke

opdracht gaf en toen ze zo'n enorme vangst hadden?

Pas als ze dit keer weer het net overvol hebben wordt de vreemdeling herkend. En weer is Johannes de eerste bij wie de ogen open gaan. Hij beseft het: Het is de Heere. Ja, Johannes herkent Hem. Zijn geloof doet hem opnieuw 'zien'. En zijn ziel is ongetwijfeld ten zeerste verheugd geweest.

Wat is daarop Johannes' eerste reactie? Deze: Dit moet Petrus weten. Tegen hem zegt hij het dan ook. Johannes draagt zorg voor zijn mede-discipel. Kennelijk wordt hij niet alleen opgeleid in de theologie, maar ook in de rechte beoefening van het pastoraat. Pastoraat dat gedaan wordt niet uit plicht, maar uit liefde tot medemensen.

En dan blijkt opnieuw het verschil tussen hem en Petrus, met wie hij toch zo nauw verbonden is. Let maar eens op wat Petrus dan doet. Terwijl Johannes rustig aan boord blijft om het werk verder af te maken, springt Petrus overboord en waadt hij naar de oever om zo spoedig mogelijk bij Jezus te zijn. Impulsieve man. Op weg naar het graf vertraagde hij zijn pas en nu wil hij zo snel mogelijk bij de Meester zijn.

Wie doet het nu goed? Johannes die aan boord blijft? Of Petrus die naar zijn Meester snelt? Wie van de twee zusters in Bethanië doet het goed, Martha of Maria? Als ze horen dat Jezus is aangekomen - weliswaar nog niet in het dorp, maar even daarbuiten - staat Martha haastig op en gaat naar Hem toe. Maar Maria blijft thuis zitten (Joh. 11:20). Wie doet het goed? En wie niet?

Zit daar maar niet over in. Er zijn verschillende manieren en verschillende wegen en verschillende geloofsoefeningen. Er is enerzijds: Wacht op de Heere, ja wacht op de Heere (Ps. 27:14). Er is ook: Ik zal nu opstaan en Hem zoeken. Die mijn ziel liefheeft (Hoogl. 3:2).

P. den Butter

SNIJDEN IN DE PREDIKING (III)

DE PRIESTER.

Een andere opvatting over de woorden „het recht snijden van het Woord der waarheid" wijst in de richting van de offerdienst. Paulus zou gezinspeeld hebben op het werk van de priesters. De priester had een taak bij het klaar-maken van de offerdieren. Hij moest

het mes nemen om daarmee het offerdier klaar te maken voor het altaar. Het offerdier moest in stukken gesneden worden. Maar niet recht toe recht aan. Vier, vijf of misschien zes gelijke stukken. Neen, hij moest met zorgvuldigheid en met een zekere behendigheid te werk gaan.

Niet het hele beest moest geofferd worden. Er moesten delen op het altaar gelegd worden, maar andere delen kwamen de priester toe. Vlees en vet moesten gescheiden worden. Sommige delen waren voor de priester, andere delen voor de offeraar en andere delen waren bestemd om door het offervuur verbrand te worden. In Leviticus 7 wordt gesproken van het dankoffer, waarbij de borst en de rechterschouder een aparte bestemming hadden.

Ook hieruit kunne geestelijke lessen ontvangen worden. Als het Woord recht gesneden wordt zal er bijvoorbeeld onderscheid gemaakt worden tussen Wet en Evangelie. Luther zegt bij deze tekst dat de Wet en het Evangelie niet met elkaar vermengd mogen worden. De Wet niet alleen noodzakelijk voor de kennis van zonde en ellende. Maar ook als de bekendmaking van Gods wil. In het leven der dankbaarheid doen wat God behaagt.

De scherpe wetsprediking heb ik nodig om hoe langer hoe meer mijn leven lang mijn zondige aard te leren kennen om des te begeriger te zijn om de vergeving der zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken. Dan is er onderscheid tussen wortel en vrucht. Zo iemand in Christus is die is door wedergeboorte een nieuw scep-sel. Dan wordt geleerd het uit u geen vrucht in der eeuwigheid. Onmogelijk om uit de werken der wet gerechtigheid op te bouwen voor God. Maar daar tegenover juist het wonder van Hem, Die sprak: "Uw vrucht wordt in Mij gevonden." Daarom dient er ook onderscheid gemaakt te worden tussen werkverbond en het genadeverbond. Het werkverbond dat leert: „doe dat” en betaal mij..!

Zo moet het mes van de prediker wijzen op het feit dat vanuit een verbroken werkverbond nooit meer de gemeenschap met God hersteld kan worden. Dan moet het mes gericht zijn op de tweede Adam, Die kwam om borgtoghtelijk te doen wat gedaan moet worden om aan de eisen van Gods recht te voldoen. Het genadeverbond zegt: „Hoort aandachtig naar Mij en eet het goede en uw ziel zal leven, gelooft in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden.”

Onderscheid moet gemaakt worden tussen natuur en genade. Een onherboren mens kan het krachtens algemene genade ogenschijnlijk een heel eind brengen. Denk aan de rijke jongeling, denk aan Demas die terugkeerde naar de tegenwoordige wereld. Een we-

zenlijke vernieuwing van hart en leven ontbrak.

Zoals met het snoeimes ook het kostelijke van het snode gescheiden moet worden, de dode ranken weggesneden en in het vuur verbrand worden, zo moet het kaf van het koren gescheiden worden. Zal dat door de Heilige Geest niet leiden tot het gebed: „Heere, zie of bij mij een schadelijke weg zij en leidt mij op de eeuwige.”

Als het Woord recht gesneden wordt, word ik bang voor zelfbedrog en zoek ik het leven te verliezen uit eigen hand



VRAGENRUBRIEK

Zorgelijke ontwikkelingen.

Wat is het een onnoemelijk groot voorrecht als we des zondags met zegen mogen kerken. Maar als de prediking ons zorgen baart, niet zozeer vanwege de dingen die gezegd worden, maar met name om de dingen die niet (meer) gezegd worden, dan mag de vraag gesteld worden: hoe nu verder? U hebt uw bezwaren tegen de prediking kenbaar gemaakt. U hebt echter ervaren dat men u als een lastpost ziet. U bent de man, die overall bezwaren tegen heeft; tegen de nieuwe vertaling en de nieuwe berijming; en nu weer tegen de prediking.

Daardoor voelt u zich niet serieus genomen. Bovendien hebt u het nare gevoel dat men u niet begrijpt, of niet wil begrijpen. En, en dat is tenslotte het ergste: het wordt er niet beter op. In de prediking wordt de oproep tot bekering en geloof gemist; als er over bekering gesproken wordt gaat het over de dagelijkse bekering. Het onderscheidend element wordt gemist en we horen er allemaal min of meer bij. Iedereen gaat aan het Heilig Avondmaal en iedereen gaat naar de hemel. Wie belijdenis des geloofs aflegt, moet ook beloven aan het Heilig Avondmaal deel te nemen. Verder zijn er de uiterlijke dingen waaraan u zich stoot, zoals de luchtige kleding, tot aan de Avondmaalstafel aan toe en het toenemend aantal vrouwen en meisjes dat met ongedekt hoofd in Gods huis durft te verschijnen.

De praktijk laat zien, dat gemeenten, die eenmaal de weg van vernieuwing hebben ingeslagen, niet meer van hun schreden terugkeren. Vele van onze gemeenten lijken in de verste verte niet meer op die van 40, 50 jaar gele-

en het buiten mij in Christus te vinden. In Hem is alleen houvast, alleen Zijn gerechtigheid redt van de dood, alleen Zijn bloed reinigt van alle zonden. Alleen daar achter vind ik schuiling.

Laat het gebed opstijgen: Heilige Geest, verlicht onze ogen om op de juiste wijze te onderscheiden zoals de priester bij het altaar met het mes het offerdier bereidde.

Eer volgende keer D.V. luisteren we naar de figuur van de zwaardvechter.

A. van de Weerd

den. Wat nu te doen als men niet mee kan?

Er komt een moment dat deze vraag actueel wordt. Vele oorspronkelijk christelijke gereformeerde mensen hebben zich in de afgelopen decennia vanwege het onbehagen in eigen kerken, aangesloten bij met name de gereformeerde gemeenten. De drempel die men nemen moest, namelijk opnieuw belijdenis doen, werd, soms na enig verzet, toch maar genomen. Ik kan die overgang naar bijvoorbeeld de gereformeerde gemeenten goed aanvoelen, hoewel ik persoonlijk erg blij ben dat ik nooit in een dergelijke situatie ben terecht gekomen en voor een dergelijke beslissing werd geplaatst. Mijn ouders en grootouders waren oer-christelijk gereformeerd. Ik ben in de christelijke gereformeerde kerk geboren en ontving daar het sacrament van de Heilige Doop. In die kerk groeide ik op, kreeg ik het Woord des Heeren lief en behaagde het de Heere mijn ogen te openen voor de breuk tussen God en mijn ziel. In die kerk heb ik geloofsbelijdenis gedaan en heb ik de smaak te pakken gekregen van de prediking van zonde en genade. En al vroeg kreeg ik de begeerte om binnen mijn kerk de Heere te dienen. Ik zeg dit alles niet om mezelf op de voorgrond te plaatsen, maar omdat ik deze hartekreten meer hoor. En juist ook van de vraagstellers. Ik kan het zo goed begrijpen, als men aarzelt om van kerk te veranderen. Je weet toch immers van Gods leiding in je leven? Er is toch een liefdesbetrekking op je kerk gekomen? Juist daarom voel je je zo verontrust. Mag ik dan naar een andere kerk gaan?

Nu acht ik kerkelijk besef een onmisbaar goed. Maar het mag niet onttaar-

den in kerkisme. Het is toch ook wel eens zo, dat kerkmuren wegvallen en je je geestelijk verbonden weet met mensen van een andere kerkdenominatie. Dan mag je wel eens zien, dat de Heere echt niet alleen in jouw kerkje werkt, maar ook elders. Dit te beseffen maakt de overgang naar een andere kerk, mocht dit niet anders meer kunnen, makkelijker.

Toch zou ik er voor willen pleiten om zo lang mogelijk christelijk gereformeerd te blijven. Ik bedoel: als er een mogelijkheid is om naar een behoudende gemeente binnen ons kerkverband over te gaan, verdient dat de voorkeur. Wij hebben onze eigen, behoudende mensen lief, maar ook nodig. Het is zo nodig dat we onze behoudende mensen behouden, om eens een woordspeling te gebruiken. We vormen, ook op onze kerkelijke vergaderingen, een steeds kleiner wordende minderheid. Gevoelens van vervreemding kunnen ons zo triest stemmen.

Maar wie meent te moeten gaan, kan niet zomaar, zonder meer, weggaan. Wij moeten er ook tegenover mensen verantwoording van af kunnen leggen. Of men ons nu begrijpt of niet. Ook moet het door en door besproken

worden binnen de gezinnen. Zeker ook, als bijvoorbeeld vader en moeder het oneens zijn. Het is erg als vader en moeder zondags gescheiden wegen gaan. Maar het is ook erg als een van beide om de lieve vrede maar blijft, maar inwendig verkommt. Dan is er sprake van een innerlijke scheiding. In dergelijke gevallen kan de Heere alleen maar uitkomst geven.

Maar wat we ook doen, laat alle dingen bekend worden bij God. Niet in de zin van: zelf beslissingen nemen, en dan je besluiten bekend maken bij God. Maar laten alle vragen, worstelingen en moeiten bekend worden bij God, met de bede of Hij een weg zou willen wijzen. En dacht u dat Hij dat niet kon en wilde doen? En, tenslotte, wat ook zo nodig is, ja, wat boven alles nodig is: dat de eer van Gods Naam en Gods zaak ons lief mag worden boven alles. Waar dat het geval is, daar is ook het besef van schuld en zien we reden tot diepe verootmoediging voor de Heere. Want wie ben ik in mezelf, ik, gereformeerd, orthodox en rechtzinnig mens? Wie zou er van Jakob blijven staan, als God eens in het recht zou treden?

K. Hoefnagel

wedergeboorte door de prediking, Hij gaat het gesloten hart openbreken! Waarachtige wedergeboorte is noodzakelijk. 'Hij is de Deur en de Weg, Dat wil Hij vandaag ook voor jou zijn!' Koning Jezus staat gereed om te komen op deze wereld, 'Hoe verwacht jij dat koninkrijk?' We zullen dan allen in oog staan met Koning Jezus.

Actief

Na de twee deelthema's presenteerde een lid van de commissie landelijke actie de nieuwe actie 'Leven in beeld', voor een project van de VBOK. Het actieseizoen wordt gestart met een taartenactie, gevolgd door een toilet-papieractie, met als afsluiting de landelijke actiedag.

Na de pauze waarin weer volop gelegenheid was om elkaar te ontmoeten werden er een aantal workshops gehouden. Een nieuw onderdeel in het programma dat getuige de reacties een goede verandering blijkt te zijn.

Persoonlijk

De workshops behandelden deelthema's die te maken hadden met het thema van deze dag. Jongeren konden naar een workshop over geloofszekerheid, die werd geleid door Ds. J. van Amstel. Ds. J.H. Velema ging met enkele jongeren in gesprek over het navolgen van Christus. Hessel en Coby Visser uit Botswana vertelden in een workshop over hun werk in de zending. Jan Bor vertelde in een workshop iets over het verdrukte koninkrijk. Hij sprak met de aanwezige jongeren over de houding van hun leeftijdgenoten in landen waar wel vervolging is. Welke vijanden van Gods koninkrijk zijn er? Een antwoord op deze vraag werd gegeven in een confronterende workshop die werd geleid door Koos de Jong en Wim Wiersma. Pop en porno, twee vijanden die vandaag de dag als machtige middelen in de hand van de satan tienduizenden jonge mensen verslaat. Wat betekent het concreet 'leven in de eindtijd?' Ds. J. Westerink ging in deze workshop hierover in gesprek met jongeren. Ds. C.P. de Boer sprak samen met jongeren over de Christelijke toekomstverwachting. In alle workshops was er volop gelegenheid om in gesprek te gaan met elkaar en om vragen te stellen. Na afloop van de workshops was er nog gelegenheid om met elkaar te zingen bij het orgel, waar dankbaar gebruik van gemaakt werd. Dit vormde een mooie afsluiting van het Jeugdappel dat dit jaar samen met de JV Sola Scriptura uit Vlaardingen werd georganiseerd.

Carolien Droger,
lid JV Sola Scriptura Vlaardingen

LCJ- JEUGDAPPEL +16 21 oktober 2006 te Schiphol-Rijk

De wekker gaat, Rik staat op, ochtendgebed? Nee dat doet hij wel bij het ontbijt en op school, wel pakt hij als eerste zijn mobieltje om te kijken of er gisteravond of vannacht nog een smsje is binnengekomen, dan doet hij de computer aan om te kijken of er nog mailtjes zijn. Vervolgens gaat hij naar school, ja, een reformatische school, want daar hebben zijn ouders voor gekozen. Hij pakt zijn scooter en doet de oordopjes van zijn mp3- speler in zijn oren, nee, geen Genemuiden zingt of een symfonie van Mozart. Aan het einde van de dag is Rik te moe om te lezen en te bidden. 'Is dat leven herkenbaar voor jou?' Is de god van Rik ook jouw god?' 'Dan mag ik je hartelijk uitnodigen om de Heere Jezus te zoeken. 'Ik doe een appel op je hart. "Geef je aan Hem over.'

Deze vragen stelde Ds. C.J. Droger aan de jongeren die bij elkaar waren gekomen op het LCJ + 16 Jeugdappel in Schiphol- Rijk. Met deze dag uit het leven van een denkbeeldige Rik opende de Vlaardingse predikant het eerste deelthema 'nu al aanwezig'. Het thema van deze dag was 'Uw koninkrijk kome'.

Dit jaar werd het Jeugdappel op een mooie nieuwe locatie in Schiphol- Rijk gehouden. In het eerste deelthema werd gevraagd: Wie is jouw koning? De grote afwezige in het leven van Rik is God, de Heere Jezus Christus. Hij vindt de wereld, vrienden en de media belangrijker. Ook werd er een oproep gedaan om Hem te zoeken! 'Geef je vandaag over aan de Heere Jezus!' 'Misschien loop je ook met de

vraag of er voor jou ook een taak ligt in het Koninkrijk van God.'

'Het is zo heerlijk om Hem te dienen!' Ds. Droger besloot het eerste deelthema met de woorden: 'Al wat jou ontbreekt, schenk Ik je zo je het smeekt, mild en overvloedig.'

Straks voltooid

Ds. A.A. Egas leidde het tweede deelthema 'straks voltooid' in met de woorden van de Heere Jezus die Hij tegen Nicodemus zei. 'Wij moeten ook wedergeboren worden, Nicodemus begreep niet wat dat betekende. Daarom legde de Heere Jezus het uit met wat er gebeurd is in de woestijn. Mozes heeft daar de koperen slang verhoogd omdat iedereen die de slang zou zien, zou leven. De Heilige Geest werkt de

GEESTELIJKE VORMINGS- BEZINNINGSVONDEN 2006 / 2007

Gedurende dit seizoen worden D.V. opnieuw zes avonden belegd. Ditmaal rond het thema

"Meer kennis van Christus"

30 november 2006	ds. K. Visser	Hoe kom ik tot Christus?
25 januari 2007	ds. P. den Butter	Christus in de offerdienst van het OT
22 februari 2007	dr. P. de Vries	De navolging van Christus in het dagelijks leven
29 maart 2007	ds. C. Harinck	Christus als Profeet, Priester en Koning
19 april 2007	dr. H. van den Belt	Meer kennis van Christus door de sacramenten
23 mei 2007	ds. M.M. van Campen	Christus is alles

De avonden worden gehouden in de Chr.Ger. Kerk van Noordeloos, Noordzijde 1 en beginnen om 19.45 uur. Er zal een pauze zijn met koffie, thee en fris, waarin de mogelijkheid bestaat om schriftelijk vragen in te dienen, die na de pauze zullen worden behandeld.

Tevens kan een cassette-bandje met een opname van de avond besteld worden. De collecte zal, na aftrek van de kosten, bestemd zijn voor een goed doel.

IEDEREEN HARTELIJK WELKOM!

AAN ALLE VRIENDEN VAN HEIDELBERG EN DORDRECHT

HARTELIJK DANK!

Door uw steun mochten we in 2006 weer enkele boeken vertalen en drukklaar maken voor het Duitstalig gebied, het land der Reformatie. Een steeds groter wordende groep lezers, waar we ons geestelijk mee verbonden voelen, vraagt nadrukkelijk om de gereformeerde lectuur van de oude schrijvers.



Het is een grote vreugde om het schone Bijbelse onderwijs van Gods knechten, die nog zo helder spreken nadat zij gestorven zijn, door te geven aan onze oosterburen. In het land der Reformatie zijn deze boeken niet meer te verkrijgen. De geestelijke nood in Duitsland is heel groot. Het bestuur probeert een evenwichtige serie boeken uit te brengen die recht doet aan het waarachtige, Bijbelse getuigenis. We mogen dat onze oosterburen niet onthouden. Met uw hulp en onder de inwachtiging van Gods zegen willen we deze opdracht blijven uitvoeren.

Dit jaar mochten we samen met de Duitse drukkerij en uitgeverij drie nieuwe titels uitbrengen in het Duits:

- **De waarachtige bekering**, ds. Th. Watson - **De vreugde van het geloven**, ds. M. Henry - **Psalmberijming**, M. Jorissen.

In voorbereiding zijn: **Het gekrookte riet**, R. Sibbes en **De orde des Heils**, ds. W. á Brakel. Dit kan alleen met de steun van onze achterban!

Wilt u een gift overmaken?

5489.87.920

STICHTING VRIENDEN VAN

HEIDELBERG & DORDRECHT

Secretariaat: M. Timmermans, Maasdijk 347,
4264 AN VEEN. Telefoon: 0416 - 691788,
fax 0416 - 697625. E-mail: svvhed@kliksafe.nl

"Voorgangers huishgemeenten in gevangenis opnieuw geslagen"

"Chinese christenvrouwen in
het openbaar vernederd"

"Kerken verwoest"

Voorgangers in China worden gemarteld en geslagen. 24 uur per dag worden zij bewaakt. Tijdens de mishandeling wordt gejuicht, terwijl de leiding nietszeggend toekijkt. Dit is de situatie van onze Chinese medechristenen anno 2006. In de eerste plaats willen wij u vragen om gebed voor hen, maar wilt u onze stichting ook door uw gift blijvend gedenken? De nood is zo groot, maar Gods Woord vindt doorgang! Help ons helpen!

Stort uw gift op 3473.76.029 t.a.v. Hudson Taylor/SBH te Nunspeet.



HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China



Friedensstimme

voor evangelisatie en bijbelverspreiding in de voormalige Sovjetunie

Postbus 15
2800 AA Gouda
TEL 0182 - 538 544
FAX 0182 - 572 582
www.friedensstimme.nl
info@friedensstimme.nl



U kunt ons werk dagelijks steunen

Gebed is de steun die Russische evangelisten en hun gezinnen nodig hebben. U kunt hen dus dagelijks steunen.

Ook willen wij onze broeders en zusters blijven ondersteunen met Bijbels en andere evangelisatiemiddelen. Daar is geld voor nodig. Deze steun kunt u overmaken op giro 4132334.

UITZENDING TRUUS RINGELBERG

Vrijdag 3 november werd zij uitgezonden vanuit de Eben-Haëzerkerk op Urk. Ze gaat wonen en werken in het weesdorp van de stichting Stéphanos in Malawi. Ze gaat weeskinderen begeleiden en het medische werk uitbreiden. Ds. A.A. Egas leidde de dienst en verrichtte de uitzending. Ds. J.A. van den Berg sprak namens het bestuur van Stéphanos en ds. A. van Heteren namens de zendende gemeente. We wensen Truus van harte Gods zegen toe.

Nieuw op Texel



Jachthuis

Gehandicapten - vakantie - accommodaties

Twee luxe vakantiewoningen (onder 1 kap), 7 en 8 persoons, compleet met: hoog/laag bedden, douche-brancard en tillift. Tevens voorzien van vaatwasser, magnetron, wasmachine en wasdroger. De woningen zijn in zomer 2006 gerenoveerd.

Prijzen tussen € 295,- en € 695,- per week!
incl. schoonmaakkosten, excl. toeristenbelasting
Reserveer direct via 0222 31 89 06

De Noorderhoeve gehandicapten accommodaties

Harkebuurt 5-15 Oosterend - Texel - 0222 31 89 06
<http://www.denoorderhoeve.nl/jachthuis.pdf>

Zorg dichtbij



Actief in uw regio!

Waar u ook woont, Agathos brengt zorg dichtbij:
• Huishoudelijke verzorging
• Persoonlijke verzorging
• Verpleging
• Psychosociale zorg
Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CIJZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUIZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuizorg.nl

Zorg met een eigen kleur

Najaarsactie SEZ

Actiedoelen:
Bijbelscholen in Spanje en Cuba



Betaalt u mee?
Giro 95200
Bank 3019.57.363
t.n.v. SEZ te
Veenendaal



Spaanse Evangelische Zending

Misión Evangélica Holandesa para España

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam

tel. 0184 - 61 16 07 b.g.g. 0184 - 61 55 43

E-mail: SEZ@klijksafe.nl

www.sez.st

De bestuursleden van de SEZ behoren tot Prot. Kerk in Ned. (herv.),

Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken, Geref. Gemeenten,

Geref. Gemeenten in Ned. en Oud. Geref. Gemeenten.



Een **licht** voor het pad

Een licht voor het pad. Zo noemt David de Bijbel in Psalm 119 vers 105. De Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) heeft deze tekst gekozen als thema van de brochure, die momenteel op grote schaal wordt verspreid om nieuwe donateurs voor de GBS te werven. Al voor € 2,50 per jaar kunt u het werk van de GBS steunen.

De doelstelling van de GBS? Het verspreiden van Bijbels in nauwgezette vertalingen over de gehele wereld. In ons land zorgt de GBS voor betaalbare Bijbels (al vanaf € 8,-) in de Statenvertaling. Er zijn ook diverse uitvoeringen met de kanttekeningen.

Vele Bijbels worden gratis verspreid op zeeschepen, in zorgcentra en gevangenissen. Elk jaar verspreidt de GBS tienduizenden Bijbels in getrouwe vertalingen in Europese landen en andere delen van de wereld.

Hebt u de brochure nog niet ontvangen? Of hebt u zich nog niet opgegeven als donateur?

Stuur dan de volledig ingevulde bon zonder postzegel naar ons antwoordnummer of geef u op per e-mail.

U kunt e-mailen naar: info@gereformeerdebijbelstichting.nl

BON

(aankruisen wat u wenst)

- ☐ Graag ontvang ik alsnog de brochure Een licht voor het pad.
- ☐ Ja, ik geef mij op als donateur van de GBS.

Dhr. / Mevr. / Fam.:

Straat + huisnr.:

Postcode / Woonplaats:

Datum:

Handtekening:

Opsturen naar: GBS, afd. Donateursadministratie, Antwoordnummer 2809, 4140 WB Leerdam



gereformeerde
BIJBELSTICHTING

Nijverheidstraat 21

Postbus 168, 4140 AD Leerdam

Telefoon (0345) 61 01 55



Stichting China
Veenendaal

Kinderleed in China

"Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:

Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal

e-mail info@stichtingchina.nl

Giro 320666 t.n.v. Stichting China

www.stichtingchina.nl

tel. 0318-510320

Christelijke Gereformeerde bezinningskring binnen de classis Leeuwarden.

Op D.V.Vrijdag 24 november a.s.is er weer een bijeenkomst gepland waarin Ds.M.A.Kempeneers zal het onderwerp zal inleiden:

„Het krijgen van teksten, en Bijzondere openbaringen “

Deze bijeenkomst wordt gehouden in de beneden zaal van de:

Chr.Geref."Sionskerk", Hoofdweg 127 te Damwoude.

Aanvang :19.45 uur. Er wordt gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen. Allen van harte welkom!

Bescherm joodse kinderen tegen terreur!

De christelijke stichting

"Vrienden van het Cheider"

- Zorgt voor beveiliging van de joods- orthodoxe school "het Cheider" in Amsterdam
- Keert zich tegen antisemitisme en terreur
- Helpt joodse kinderen



Maak uw gift over op Giro 419925 Bank 65.30.14.643

t.n.v. Vrienden van het Cheider- Veenendaal

Zie ook onze website www.cheidervrienden.nl